

що основою процесу формування досліджуваної характеристики особистості є оцінно-орієнтаційна екологічна діяльність.

Література

1. Дробноход М.І., Вольвач Ф.В., Іваненко С.Г. Концептуальні основи формування екологічного мислення та здібностей людини будувати гармонійні відносини з природою / М.І.Дробноход, Ф.В.Вольвач, С.Г.Іваненко. – К. : МАУП, 2000. –76 с.

2. Коберник О.М. Виховання в учнів критичного мислення в процесі оцінно-орієнтаційної діяльності / О.М. Коберник // Гуманістично спрямований виховний процес і становлення особистості : Збірник наукових праць. – Київ : Віра Інсайт, 2001. – Кн.1. – С.240-246.

3. Кононко О.Л. Психолого-педагогічні засади особистісно-орієнтованого виховання дошкільників / О.Л. Кононко // Гуманістично спрямований виховний процес і становлення особистості : Збірник наукових праць. – Київ : Віра Інсайт, 2001. – Кн.1. – С.30-38.

УДК: 372.881.116.12

КУЗЬМА Д.В., ХОМА О. М
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ ЗА В. СУХОМЛИНСЬКИМ З ПОГЛЯДУ СЬОГОДЕННЯ

Новий Державний стандарт початкової освіти формує завдання у становленні і розвитку особистості молодшого школяра. Окреслимо їх на основі розгляду вимог до здобувачів освіти мовно-літературної галузі [1].

Нами зацентровано увагу на змістових лініях означеної галузі, так як вимоги до результатів навчання здобувачів освіти вже передбачають розвиток творчої особистості, в першу чергу компетентної. Ми розглядаємо поняття «компетентність» у зв'язку з розвитком креативності. Отже, змістові лінії: взаємодія з іншими особами усно; сприйняття, аналіз, інтерпретація. критичне оцінювання інформації в текстах різних видів; взаємодія з іншими особами письмово; дослідження індивідуального мовлення, використання мови для власної мовної творчості [1, с.13-15]. У процесі реалізації змістових ліній однією із вимог є створення молодшим школярем текстів різних типів, казки зокрема. Інтеграція української мови з предметом «Я досліджую світ» сприяє формуванню гуманної особистості.

Саме В.Сухомлинський вважав, що учні повинні йти в природу, спостерігати і на основі цього складати казки.«Ми йшли в природу – в ліс, в сад, на поле, луг, берег річки, – слово ставало в моїх руках знаряддям, за допомогою якого я відкривавдітямочі на багатствонавколишньогосвіту» [2, с. 202].

Складання учнями Павлівської школи казок було важливим прийомом у формуванні творчої особистості.Була організована«Кімната казки», в якій вмістилися і будиночок Баби-Яги, і казкові персонажі, й зимовий ліс із заметами.Першезнайомство з казкою було яскравою подією для дітей, до нього готувалисязаздалегідь: створювали обстановку, в якій буде відбуватися

дія, майстрували казкових героїв. Тут вони слухали казку, ділилися своїми враженнями, складали свої. Наприклад, казка «Хвалькувата троянда».

Зацвіла червона троянда. Хвалиться червона троянда: «Я краще сонця».

А сонечко і сховалося за небокрай. Настала ніч. Роза посіріла. Безсонечка все сіре. (Олена М., I клас)[2].

Казкові образи, на думку В. Сухомлинського, допомагають дітям зрозуміти красу рідної землі. «Краса рідного краю, що відкривалася завдяки казці, фантазії, творчості, – це джерело любові до Батьківщини. Розуміння й відчуття її величі, могутності приходять до людини поступово і мають своїм джерелом красу. Тому він радить учителям: «Нехай дитина відчує красу й захоплюється нею, нехай у її серці й пам'яті назавжди збережуться образи, в яких втілюється Батьківщина»[2].

Краса рідного краю для дітей є також джерелом любові до народу, поваги до його традицій, рідної держави. Окрім цього, казка вчить міркувати, фантазувати, розвиває критичне мислення.

В. Сухомлинський радить вчити дітей аналізувати, порівнювати, вилучувати власну думку. Хай ваш вихованець розповідає, міркує, звітує про те, що він зробив власними руками, про те, що він спостерігав. Учень плутається в словах, коли ці слова не пов'язані з тим, що він сам робив, бачив, спостерігав, думав. Треба давати такі завдання, які припускали б розповідь, звіт, доповідь учня, які вимагали б, щоб наявні знання були пущені в оборот, а значить, щоб словостало засобом творчості («Сто порад учителеві», 19 порада) [3].

Педагог прагнув виховувати творче ставлення до всіх видів діяльності, використовуючи такі форми, як «уроки мислення», «творчості», і, таким чином, підводив учня до усвідомлення необхідності самовдосконалення, можливості самому творити в собі особистість. Традиції становлять суттєву частину його педагогічної системи, у якій воедино злились національні звичаї з оригінальними педагогічними формами. Обережно, як тендітну й ніжну квітку, оберігав В. Сухомлинський кожен паросток сімейної педагогіки своїх односельців у Павлиші[4].

Учений був переконаний, що культура почуттів, сприймань, мислення, відчуттів є фундаментом інтелектуальної творчої особистості. Саме тому в Павлиші були й «Школа радості», і «Школа під блакитним небом», і кімната «Джерела знань», «Кімната думки», «Кімната казки», «Сад здоров'я», куточки здоров'я тощо, тобто все, що складало розвивальне культурне художньо-естетичне середовище. Ось сьогодні в змістових лініях Державного стандарту закладаються естетична, емоційна складові, в яких проявляється особистість.

В. Сухомлинський вважав, що кожна дитина йде в школу з вогником в душі, а завдання педагога цей вогник підтримати, щоб він не згас. Робота над розвитком пізнавальних, творчих, інтелектуальних здібностей підвищує продуктивність праці учнів. Вони цікавляться, що буде завтра, придумують

свої завдання, вірші, загадки. Творчі, пізнавальні, інтелектуальні здібності, як і інші здібності людини, вимагають постійного тренування. Завдання вчителя – навчити дитину мислити, розбудити здібності своїх учнів, виховувати в них сміливість думки і впевненість у тому, що вони розв'яжуть кожну задачу, у тому числі і творчого характеру. Саме на формування критичного мислення і спрямована Концепція Нової української школи.

Отже, узагальнюючи аналіз педагогічної спадщини В.Сухомлинського, можна зробити висновки про те, що умовами організації розвитку творчих здібностей молодших школярів є естетичне предметно-розвивальне середовище, багатство життя шкільного колективу, творча, гуманна особистість учителя, різноманітні організаційні форми реалізації змісту (спілкування, навчання, праця, гра). Від учителя залежить формування творчої особистості молодшого школяра.

Література

1. Державний стандарт початкової освіти / Учитель початкової школи. – 2018. – №4 (вкладка). – С.1-16.
2. Сухомлинський В.О. Серце віддаю дітям / В.О.Сухомлинський//Вибрані твори: в 5-ти томах.Т.3. – К. : Радянська школа, 1977. – 670 с.
3. Сухомлинський В.О. Сто порад учителів/ В.О. Сухомлинський//Вибрані твори: в 5-ти томах. - К. : Радянська школа, 1977. – Т. 2.– 419с.
4. Замашкіна О. Ідеї розвивального навчання молодших школярів у педагогічній спадщині В. Сухомлинського / О. Замашкіна // Початкова школа – 2001 – №10. –С. 74-78.

УДК 378:373.2.011.3-051:133.2

КУРИЛО О.Й., СЛИВКА О.В.,
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Висока духовність є суттєвою ознакою української ментальності. Для передавання наступним поколінням духовних надбань, цінностей, культурно-духовних традицій українським народом було розроблено цілісну систему національного виховання, зі своїми педагогічними підходами та традиціями, що сьогодні активно відроджуються в освітньому процесі закладів освіти й виховання дітей та молоді, а також у процесі підготовки педагогічних кадрів.

Погоджуємося з Н.Шевченко, що вивчення питань духовного розвитку особистості у процесі професійної підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти через формування в них національних культурно-духовних цінностей передбачає, насамперед, висвітлення вимог професійної діяльності дошкільного педагога до рівня розвитку його духовної сфери [3, с. 143].

Слід також зазначити, що у професійно-кваліфікаційній характеристиці вихователя ЗДО висувуються особливі вимоги до культурно-духовного рівня цього фахівця, що забезпечує його здатність до розвитку культури особистості і суспільства в різних аспектах, передбачає спроможність аналізувати й

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>